

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СТРУЧНИ ДЕО

ПОДРЖАВАЊЕ (ЈАТАКОВАЊЕ)

од

ДР. ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(СВРШЕТАК)

б) Намера:

1^о Код личног подржавања, да подржавани избегне казну.

2^о Код стварног подржавања, да му се сачува корист, коју је злочином или преступом прибавио.

Није дакле довољна свест, да ће помоћ имати коју од наведених последица. Али је без значаја наравно крајњи мотив подржавања.¹⁾ Тако био би кривац онај, који некога подржава зато, што би осудом његовом и он сам био компромитован.

2. За појам кривца код личног подржавања потребан је један специјалан услов кривичне одговорности.²⁾ Потребно је на име, да подржавалац није подржаван:

а.) Крвни сродник у правој, усходећој или нисходећој линији до ког било степена, а у побочној линији до четвртог степена (узимајући и овај степен).

б.) Супруг одн. супруга.

в.) Рођак по жени одн. по мужу, према којој одн. према коме се подржавани налази у крвном сродству у правој усходећој или нисходећој линији до ког било степена, а у побочној до другог степена (узимајући и овај степен).

г.) Крштени кум и обрнуто подржавани подржаваоцу.³⁾

д.) Поочим или помајка, посинак или поћерка.

¹⁾ Уп. Frank § 257 VI 3.

²⁾ Према *Beling* — у (39—49) ближе наведени односи сродства су објективни услови искључења, казне, другим речима с нашег гледишта оне би биле услови инкриминације.

³⁾ К. С. (1308. Бр. 13620) узима да овде спада и случај, кад је подржавалац крштавао децу подржаваног и обрнуто. „Закон једноме од ових кумстава не даје, вели К. С., већу важност него другоме, као што се то види и из §§ 43, 92, 115 т. 4, § 204 крив. суд. пост. већ их сматра за једнаке“ (в. Н. § 50, 6).

Наведени услов инкриминације важи како за извршиоца подржавања тако и за саучесника у истоме.¹⁾ По он не важи у случају подржавања у напред обећаног (в. горе I 3 а).

Б. Нарочите врсте подржавања и криваца код подржавања (јатаковања).

1. Подржавалац из користољубља. — У § 250 а к. з. сматра се као *нарочита*, тежа врста кривца подржавалац из користољубља, т. ј. подржавалац, који је дело извршио, да би себи самоме прибавио какву корист (§ 250 а: „за своју корист“).

1. Без значаја је и овде, какве је природе ова корист, т. ј. она не мора бити имовинска.²⁾ Тако постојао би кривац ове врсте, кад би ко подржавао какву женску, која је извршила крађу, да би с њом имао полни сношај.³⁾

2. Није наравно потребно, да је подржавалац постигао намеравану корист.

3. § 49. к. з. (в. горе I за) важи и овде, пошто се у њему не поставља као услов за његову примену, да извршилац није делао из користољубиве намере.

II. Тешко подржавање. — У § 250 б к. з. сматра се као *нарочита*, тежа врста подржавања случај, кад је претходно кривично дело, у односу према коме се врши подржавање, *хајдуковање, разбојништво, разбојничка крађа, изнуда или опасна крађа*.

1. В. I 3.

2. Извршилац мора бити свестан свих особености дела, на основу којих се оно квалификује као разбојништво итд. По није потребна свест о правној квалификацији тог дела, т. ј. свест да се оно сматра од законодавца као разбојништво итд.⁴⁾ Уп. § 68. II.

III. Подржавање и подржавалац по занату или из навике (§ 250 в к. з.). Ово је *колективно* подржавање, дакле једна нарочита врста подржавања. Оно се одли-

¹⁾ Уп. Frank § 257 IX.

²⁾ Прот. и овде *Binding* I 283, 2 661, Уп. Frank § 257 VII.

³⁾ Уп. *Olshausen* § 257, 39. Прот. Frank § 257 VII, према коме прелазна уживања као што је обљуба, нису корист. Он захтева, да се намерава побољшање односа, које се може мерити.

⁴⁾ Тако Frank § 258 II, *Binding* I 384, *Köhler* 89,

кује од обичног подржавања тиме, што је сложено из више подржавања (в. О. Д. § 33 I 2 и 3).

IV. Подржавалац у поврату, који је два или више пута српским судовима осуђен за подржавање (§ 250 г к. з.).

1. Да би подржавалац био кривац ове нарочите врсте потребно је дакле:

а) Да је осуђиван било за *тешко* (§ 250 а к. з.) било за *опасно* (§ 250 б к. з.) подржавање према чему се разликује у две врсте (§ 250 г. т. 1 и 2 к. з.).

б) Да је осуђиван бар *два пута*.

в) Да је осуђиван *српским судовима*.

г) Потребно је наравно и то, да две претходне осуде или бар две, ако их је било више, *нису застареле за поврат* према § 73 т. 2 к. з. (§ 250 г. посл. ал. к. з.).

2. Могуће је да је подржавалац ове врсте у исто време подржавалац по занату или из навике (§ 250 в. к. з.). У том се случају он има сматрати и осудити само као подржавалац из § 250 в. к. з., ако је извршио подржавање из § 250 г. т. 1, јер је појам подржаваоца ове врсте такав да обухвата подржаваоца из § 250 г. т. 1 к. з., и против њега је прописана већа казна.

В. Казна.

1. За обично подржавање прописани су новчана казна до двеста талира или затвор највише годину дана (§ 50 ал 1 к. з.).

II. 1. Против *подржаваоца из користољубља* прописан је затвор најмање месец дана с губитком грађанске части (§ 250 а к. з.).

2. „Ако има олакшавајућих околности, вели се у § 250 а посл. ал., затвор се може на осам дана спустити.“ Олакшавајућих околности треба да има наравно најмање две. Оне сачињавају овде једну специјалну ублажену околност.

III. 1. За *опасно* подржавање прописана је робија до десет година (§ 250 б к. з.).

2. „Ако има олакшавајућих околности, вели се у § 250 б. ал. к. з., затвором најмање шест месеци поред губитка грађанске части.“ Уп. II 2.

IV. Против подржаваоца *по занату* или *из навике* прописана је робија до петнаест година (§ 250 в к. з.).

V. 1. Против подржаваоца *у поврату* код *тешког* (§ 250 а к. з.) подржавања прописана је робија до десет година, а ако има „олакшавајућих околности“ затвор најмање шест месеца поред губитка грађанске части (§ 250 г т. 1 к. з.).

2. Против подржаваоца *у поврату* код *опасног* (§ 250 б к. з.) подржавања прописана је робија од три до петнаест година, а ако има „олакшавајућих околности“ затвор најмање годину дана поред губитка грађанске части (§ 250 г т. 2 к. з.).

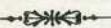
3. За обе врсте подржаваоца у поврату прописано је, да се кривац по издржаној казни може протерати у друго место, а ако је странац и из Србије § 250 г ал. 2 к. з.).

VI. Подржавање може бити извршено тек онда, кад је извршено претходно кривично дело. Оно се налази на тај начин у извесном *акцесарном* односу према претходном кривичном делу, слично прикривању ствари (§§ 250 а и 250 б к. з.) и подстрекавању и помагању.

Но у сваком другом погледу оно је независно од претходног кривичног дела. Тако:

Оно се ислеђује по званичној дужности и онда, кад се претходно кривично дело ислеђује по тужби повређеног.

2. Величина казни за њ прописане независна је од претходног кривичног дела.

ТРАГОВИ НОГУ И РУКУ У КРИВИЧНИМ ИСТРАГАМА

(НАСТАВАК)

Бонове обуће показују разне мере, према томе да ли су влажни или суви. Тако смо ми утврдили да се обућа са двоструким дебелим ђоновима може издужити за 5 м.м. ако је влажна. Потребно је, дакле, водити рачуна о овом издужењу и приликом упоређења отисака, произведених у влажној земљи или за време кише са обућом, ђонове ове увек овлажити.

Течан гипс, чак и кад је са снегом замешан, криви по мало отисак у снегу, услед чега овај постаје већи. Поред овога, отисак у снегу, негубећи свој општи облик, повећава увек своје димензије на температури већој од нуле. Наша пракса доказала нам је, да се отисак у снегу, изложен температури $+5^{\circ}$ за време од пола сата, увећава у дужину за 0.75 см. Приликом упоређења калуца отиска ноге у снегу са обућом треба, дакле, водити рачуна: 1. о увећању отиска услед самог калуца; 2. о увећању отиска на температури изнад нуле па и на самој нули, и 3. о увећању ђонова обуће услед влаге.

Све што је раније речено о ходу, стајању и разним деформацијама ноге, вреди и за ове врсте отисака.

Ако има места веровању да је отисак ноге произведен у специјалном положају, треба и отиске за упоређење репродуковати под истим условима. Фрекон помиње један типичан пример, који најбоље плу-

струје неопходност овог поступка. Приликом крађе ствари са једне полице која се, због њене висине, није могла лако домажити, нађен је пред њом, на белој хартији, отисак босе ноге, произведен њеним предњим делом. Да би пронашао творца овог отиска, истражни судија узео је на хартији отиске свију осумњичених личности, постављајући их претходно у положај да рукама једва додирују полицу са које је крађа извршена. Међу овим отисцима био је један потпуно идентичан са отиском крађивца. На њему се налазио један мали, веома карактеристичан троугао, који се појавио услед проципања крађивца приликом дохватања полице.

Може се у опште рећи да су за упоређење и поуздано утврђивање идентитета или неидентитета отисака много важније њихове особености (дефектиозност ђонова итд.) но мере. Ове последње нису увек довољне. Приликом упоређења отисака ногу треба тако исто водити рачуна и о дужини корака, углу и особеностима хода, јер подаци о њима могу пружити драгоцену обавештења вештачсву.

Однос ноге према стасу.

Ако је позната дужина босе ноге по формули отиска, може се приближно израчунати стас личности која је отисак произвела. За ово рачунање треба се послужити следећом формулом, која представља однос ноге према стасу, и обратно.

$$\text{нога} = \frac{8.6}{30} \left[\frac{\text{стас}}{2} + 0.05 \right]$$

Де Парвиј и Фрекон проверавали су ову формулу на извесном броју лица и утврдили њену тачност са максималним удаљењем од 2 см. Фрекон је, међутим, врло тачно приметио, да минималним диференцијама између дужина ногу одговарају доста знатне разлике у величини одговарајућих стасова;¹⁾ да отисци никад не представљају потпуно тачну дужину ноге која их је произвела, и да разлика од 2 до 3 мм. изазива знатно удаљење у рачуну стаса.

Отисци обувених ногу репродукују само меру обуће. Нога је много мања. Према облику ципела, ова је више или мање дужа од ноге. Овај вишак у дужини не превазилази, међутим, 12 до 20 мм. Да би се добила дужина босе ноге, треба, дакле, од дужине обувене ноге одбити 12 до 20 мм. Помињемо, да мера обућарева износи отприлике 0.75 мм.

Отисци прстију.

Данас је потпуно доказано да не постоје два лица, чије би папиларне линије прстију имале исти облик и правац, те су с тога отисци прстију врло моћан фактор идентификације. Према овоме, ми ћемо доћи до несумњивог средства контроле ако помоћу фотографије фиксирамо слику папиларних линија прстију, крвавих

¹ Тако: нози (стопали) дугачкој 22 см. одговара стас од 1.52 м.; нози од 23 см. стас од 1.66 м.; нози од 24 см. стас од 1.69 м.; нози од 25 см. стас од 1.73 м.

или не, чији су отисци нађени на месту извршеног злочина.

Лакасањ, поводом овог, вели: „Радовима Галтона, Фере-а, Форжеота, Фреконе, Кутана и Флоренса доказано је, да папиларне линије последњих фаланги прстију, са стране длана, образују веома јасне и код једног лица увек непроменљиве нацрте. Од образовања зачетка па све до распадања тела — при коме епидерма руку спада — линије ових нацрта мењају своје димензије, према рашћењу, али никад и ни у ком случају оне не мењају свој број, однос и распоред. На основу једном узетог отиска могућно је, дакле, несумњиво изнаћи, без обзира на размак времена, лице од кога је овај узет. Поред овога, отисци прстију бескрајно су променљиви према личностима, и увек способни да буду разликовани један од другог. Најзад, и патолошке повреде, које не уништавају кожно ткиво, не кваре нацрте папиларних линија. Тако спољна кожа задржава првобитни нацрт својих папиларних линија и после мањих опекотина, јер се овај нацрт потпуно репродукује после проласка опекотина. То је апсолутна *restitutio ad integrum*.“

Истраживање отисака прстију — правих злочиначких физит-карата — неопходно је потребно.

Ови отисци могу бити видљиви или невидљиви или једва видљиви, и налазити се, према својој природи, на веома разноликим местима.

Чување отисака прстију пре доласка истражног чиновника.

Приликом откривања кривичних дела, чиновници и органи, који су позвани да их констатују, дужни су обратити нарочиту пажњу на отиске прстију и сачувати их неповређене, јер је на основу њих немогућно пронаћи кривца.

У већ поменути *Инструкцијама* за водски кантон поводом овог вели се:

„Отисци прстију често су врло корисни за истрагу, те с тога треба учинити све могућно да би се они сачували. Они се могу налазити на сваком предмету са глатком површином, и у већини случајева готово су невидљиви за око, те их с тога нарочито специјалиста мора истраживати. Полицијски агенти, жандарми, итд. не треба да додирују рукама ни један предмет са глатком површином, а нарочито разбијену стаклад и њихове остатке. Спољашњу страну разбијеног стакла, као и његову парчад, која је изложена киши, треба заштитити помоћу увоштављеног платна.“

Видљиви отисци прстију.

Приликом додира каквог предмета са глатком површином прстима намазаним крвљу или којом другом материјом за бојење, произвешће се на додирнутом месту, не једнолика мрља са контурима више или мање јаснијим, већ веран нацрт папиларних линија коже прстију. Нацрт ових линија биће у толико јаснији, у колико је количина крви на прстима била мања. Прсти, који су сувише обојени крвљу, или који су обојени свежом крвљу, производе нејасне нацрте. Најјаснији на-

црти добијају се помоћу лако згуснуте крви и по мало лепљивих материја за бојење.

Видљиви отисци прстију могу се налазити на свима предметима: на зидовима, намештају, лешевима, рубљу, хартији, и у опште свуда где је злочинац могао тражити какву ствар, наслонити се итд. Тако исто треба их тражити на унутрашњој површини фијока које немају алке за извлачење, као и на квакама врата.

Фотографисање отисака.

Откривене отиске прстију треба фиксирати, јер они представљају врло важне доказе. Ово фиксирање врши се помоћу фотографије.

У свима случајевима, у којима је могућно понети предмет на коме се налазе отисци прстију, треба њихово фотографисање извршити у лабораторијуму, у коме се светлост може по вољи удешавати.

Као год код фотографисања крвних мрља, тако и код фотографисања крвавих отисака настају често велике компликације. Ових компликација неће бити ако се отисци налазе на белом зиду. Али на угаситом меблу, или на обојеним тапетима, снимање постаје тешко. У овим случајевима треба се придржавати ових упута:

1. За фотографисање отисака који се налазе на основама: плаво-белој, отворено-сивој, отворено-жутој, отворено-зеленој, итд. треба употребити обичне плоче, а за основу плаво-бледу још и плав филтр.

2. За фотографисање отисака на основи угасито-жутој, угасито-зеленој и црвеној — ортохроматичне плоче са филтром угаситожутим.

3. За отиске на основи угасито-црвеној, плоче осетљиве према црвеној боји са црвеним филтром, и

4. За фотографисање отисака на основи угасито-плавој, црној и сиво-затвореној обичне плоче са плавим филтром.

Ако се буде радило по овим упутима и позирало довољно, добиће се јасни нацрти.

Ако се отисак налази на доњој ивици стола и т. п., треба сто поставити у положај вертикалан и даље фотографисати отисак на горе изложени начин. Овако исто треба поступити ако се нацрт папиларних линија налази на столицу, или на каквом делу намештаја и т. д. Слику ових трагова треба фиксирати одмах, јер их механичка акција, трљање или прање и пр. може уништити. Тако исто може их уништити и хемијска акција. Ми смо у многим приликама видели, да се трагови крви кваре врло брзо на извесним обојеним хартијама, услед чега се доцније врло тешко фотографишу.

Невидљиви отисци прстију.

Додирнувши претима руку стакло, полирано дрво, хартију и у опште сваки предмет са хомогеном и сјајном површином, који не апсорбује или врло мало апсорбује масне материје, ми свуда на додирнутим местима остављамо делове

ових материја којих готово увек има на површини коже. Делови прстију, који додирују предмет, јесу њихове испуцане, папиларне линије. Ми, дакле, на додирнутим површинама остављамо тачне копије најразноврснијих арабесака папиларних линија.

Отисци прстију у већини случајева једва су видљиви, или су потпуно невидљиви, осим ако су објекти, на којима се налазе, осветљени пуном светлошћу. Да би се извидело, да ли се на извесном предмету налазе отисци прстију, треба овај предмет посматрати под врло косим углом, тако да површина изгледа сјајна. У овом случају отисци ће се, чак и на хартији, показивати у облику тамних линија на сјајној основи. Отисци, који се налазе на стаклу, могу се учинити јасно видљивим, ако се на моста, за која се претпоставља да имају отиске, дува — пири. Глатка површина на којој се налази отисак, постаје услед овога, моментано тамна и на њој се појављују папиларне линије. Треба обратити пажњу да се ова операција не изводи више пута на једном истом месту, јер услед овога може отисак ишчезнути.

Да би се отисци прстију могли употребити у циљу индентитета треба их, пре свега, учинити јасно видљивим и дефинитивно фиксирати. Ово се може постићи на више начина:

1. помоћу нитрата сребра;
2. бојадисањем помоћу раствора материја за бојење.
3. помоћу јодне паре;
4. посипањем разним праховима за бојење, и
5. применом фотографије.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

КРИЗА РЕПРЕСИЈЕ

ОД
LOUBAT-A

ГЛАВНОГ ПРОКУРАТОРА АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У ЛИЈОНУ

(НАСТАВАК)

Покушавали су да покажу морализаторски утицај одлагања, таквог како се примењује, умањењем поврата и незнатним бројем опозивања мотивисаних новом осудом. Доиста цифра повратника умањивала се до 1903. Њихов број који је износио 106.234 у 1894 сипао је на 85.436 дакле за 20%. Али не изгледа да је смањење и даље трајало. Не би се могло баш тврдити апсолутно да је означено побољшање од 1894 до 1903. стварно. Не треба заборавити да су се за ових десет година амнестије умножиле и имале за дејство не само то што су обуставиле хиљаде истрага, него су још избрисале из веома многих судских регистара све трагове ранијих осуда. Отуда су ове цифре неистините, и овај застој показује се као илузоран. То се доказује најбоље тиме, што се за ових последњих десет година, кад су извори амнестије били затворени, ниво поврата подигао. Најпосле, допуштајући да је број рецидивиста у ствари опао не би било може бити право приписати томе

једино као узрок одлагање. Прогонство, ма да се споро примењује, без сумње је томе нешто допринело пошто је од 1891. више хиљада рецидивиста протерано у колоније. То је дакле један чинилац у умањењу поврата, који треба отписати из активе Беранжеовог закона.

Има ли право да се глорификује примена једног закона који је само у једној години навео судове да се изложе подсмеху одобравајући одлагање више од 3000 осуђеника, којима је он допустио да се поново врате злочинима? и ово скоро одмах, јер се показало да је више од половине ревокација било између прве и друге године одлагања. Зар је ова мала војска од 3.000 подводача, лопова, убица, која се пушта сваке године у земљу, толико за презирање? Помишљамо ли на револверске пуцње и ударе ножем, на убиства, пљачке, које представља овај контингент? Ова цифра постаје још страшнија ако јој се дода број корисника одлагања који су умукли као риба кроз мрежу, кроз рупице правде. Далеко од тога да теши, сличан резултат изгледа ми на против да задаје доста брига.

Истина је да су судови чинили од Беранжеовог закона необичну злоупотребу; предлагачи одлагања нису хтели да учине да се користе њиме осуђени на незнатне казне, случајни деликвенти код којих поврат није вероватан, ни она пропала створења која живе у отвореној борби са друштвом, које је модерни језик жигосао именом апаши, и за које се може рећи са извесношћу да и кад се први пут појављују пред судом да то нису почетници.

»Неколики злочини увек претходе великим „злочинима“. Но, магистратура није водила никакав рачун о духу закона. Она одобрава без разлике одлагање скоро свима који се први пут осуђују. Заслепљена дугом навиком благодати, која се лако изазива говорима адвоката или лицемерним молбама родитеља који се тада сећају своје деце да би их заборавили одмах после тога, она пушта да јој се ишчупа одлагање за све ове злочинце, који ма да су још млади, одавно су изгубили сваки стид. Витези бровнинга, ножа или длета, заштитници тротоара, осветници diabeuf-a, виша и нижа дружина лопова, подводника, блудника, распусника, сви су они позвани да окусе сласти Беранжеовог закона. Код свих ових заблуделих, обавезна мала опомена председника суда потстиче само непристојне подсмехе и одлагање добија сразмере огромне наивности. Толико, као кад би им се рекло: „продужите, али пазите да вас више не узвате“!

Правично је само додати да крајност у коју су судови пали није без извињања. Дуго им је пребацивана њихова равнодушност према Беранжеовом закону и потстицани су да га употребљавају са мање штедње. Ова подстицања која су долазила одозго, послушана су. Од 28.497 у 1899 број одлагања осуда поео се после десет година на 40.367. Циљ је био промашен; јавно мњење узбунило се. Једним циркуларом од 11. јула 1910. канцеларија устаје против овог оволиког излива бла-

гости. „Дало ми се, говорио је г. Barbhou, „да констатујем у садањим приликама, „да ако се текст Беранжеовог закона и „даље буде буквално респектовао, да то „није више у његовом духу. Као што је „то приметно последњи пут сам аутор „закона од 1891. ми помажемо одавно „прогресивно рушење његовог дела. По- „водећи се увек оном страном закона ху- „маности, која заваравача, изгледа ми да „судови не знају двојаки циљ коме тежи „закон од 1891. и врло често њихова се „благодотворност изопачава у слабост, било што „сматрају одлагање као право сваког по- „четног осуђеног, било што се противе „да примењују на поврат неминовно по- „требне санкције“. Исти чувар државног печата у своме извештају о администрацији кривичне правде у 1909. усудио се да такве у идеји да изрази сумњу у његову моћ. „После једног периода стварног и показаног дејства, — каже он — „законско одлагање или бар примена коју „су чинили с њим судови у мери која је „напред показана, од неколико година „не врши тако спасоносан утицај на ток „општег криминалитета“. Може се закључити: да је један закон, који даје толико места самовољи судова и чији дух може бити тако озбиљно непознат, несавршен и тражи дубоке измене.

После Беранжеовог закона, прогресивно слабљење кажњивости продужава се следеће године, законом који одбија превентивни притвор од трајања изречене казне (закон од 15. новембра 1892). На основу овога текста, видимо велики број злочинаца који се пуштају у исто време кад се осуђују, — платонски осуђени. Други, који су осуђени баш и на доста дуг затвор, виде да се ускоро отвара тамница пред њима услед двоструког дејства условне осуде и урачунавања превентивног притвора. Ако се томе дода још редукција четвртине казне у случају холијског затвора, казна је скоро ишчезла. Најпосле, сви осуђени налазе у овоме закону ту повољну олакшицу што издржавају сву или један део своје казне у режиму окривљених, т.ј. под најблажим условима.

Друга једна новина која је вршила неоспоран утицај на ослабљене репресије, то је уставна контрадикторног поступка законом од 8. децембра 1897. а нарочито присуство адвоката испитима и суочењима. Да један окривљени има право да општи са својим браниоцем за време трајања ислеђења, да овај бранилац може бити упознат са ислеђењем, после сваког акта истраге, као и државни тужилац, то је друштвена потреба која се намеће у пркос свих мана које може имати. Није допуштено да један човек, пошто је осумњичен за какав злочин или преступ, буде остављен на милост или немилост другог — па ма био то судија — који има праву свемоћ и да буде лишен сваке потпоре, сваког савета у страховитом дуелу од кога зависи његова част, његова слобода, његова имовина, његов живот може бити. Ако друштво има право и дужност да победи кривца тако исто је потребно да оптужени има потпуну слободу да се брани. Али право не може ићи дотле да

компромитује право друштва. Међу тим то се ипак догађа кад је адвокат овлашћен да присуствује испиту и суочењу, то што се ниједно друго модерно европско законодавство није усудило да допусти, осим законодавство државе Женева. Својим присуством, адвокат спречава искрене изјаве, паралише поверење и ако је чувен, дрзак ила вешт даје оптуженом очигледну превагу над истражним судијом. Зар нема међу њима и таквих, који су мање свесни своје дужности, који прихватају слепо ствар свога клијента, зидају с њим план одбране; довијају се да предвиде питања; спремају одговоре, храбре оптуженог у очигледној лажи, и у кабинету истражног судије, једноме речи, једним знаком или мимиком диктују му аргументе; спречавају на његовим уснама контрадикције, несмотрене речи или признања која би морала доћи под несавладљивом пресијом истине? И не само, по казивању истражних судија, оптужени признају све ређе и ређе, него још искуство показује, да су често пута, и она признања која су са свим уредно изказана и потписана, доцније поречена. Што признање кривице постаје све ређе то треба пре приписати присуству адвоката у претходној истрази, него правили које забрањује изнуђавање признања обећањима или претњом. У осталом тврђења о признањима која се добијају претњом или изнуђавањем само су легенде које је створила уобразиља драматурга! Француски је магистрат особито частан и беспристрастан, поред свих мана које може имати.

Дејства ове реформе убрзо су се осетила. Средњи број одлука и решења о ослобођавању био је за последњих пет година до закона од 1897. г. 27 од сто. Од 1898. г. овај се број пење до 29.41% и достиже просечно до 32.44% у 1908. прелазећи 36% у 1905. г. Срећом, адвокати се најчешће не интересују стварима у току ислеђења. Кад би било другачије, видело би се да би цифра предмета који се остављају са ослобођеним оптуженима, била још већа. Такав је биланс злочина од 8. децембра 1897. Допуштено је рећи без претеривања, да је он дао злочинцима права за која се потреба није осећала и која се врше само на штету права друштва.

Још нисмо на крају дуге серије закона који су инспирисани лажним хуманизмом.

Једним актом новог и знатног доброчинства законодавства, закон од 5. априла 1909. брише из судских регистара извесне баш теже осуде, поглавито све оне које су изречене према малолетницима од 18 година који су учинили кривицу без разбора, као и друге неке осуде на затвор, под условом ако осуђени није заслужио нов затвор. Законом од 12. априла 1906. г. заштићена је неодговорност малолетника до 18 година старости, јер је овлашћење које су судови имали у систему казненог законика да одлучују: да ли су оптужени који имају мање од шеснаест година, учинили кривицу с разбором или без разбора, и да их ослобођавају, проширено до осамнаесте године старости. Законо-

давац је хтео да спасе деликвенте од 16 до 18 године као и оне који имају мање од 16 године од казни општег права, подвргавајући их добротом или казненом васпитању и патронажи. По несрећи, ове добре намере дошле су у опасност да промаше свој циљ услед прекомерне благодотворности судова. Судије са највећом лакоћом допуштају одсуство разбора и са још већом лакоћом предају децу њиховим родитељима у место да их шаљу у затворе за поправку, према којима имају мало симпатије. Довољно је да родитељи дођу да траже своју децу, обећавајући да неће више погрешити, па да се поступи по њиховом тражењу. Услед тога у скоро опет налазимо по улицама ове младе крадљивце или подводаче, од којих постају доцније прави апашаи, којима је крајња благодотворност судова повратила потпуно слободу. Је ли био моменат да се отвори ова нова бреша у нашем казненом систему, кад је прераних злочинаца више него икад?

Али, не више под владом лажне филантропије, него из чисто политичких обзира, страховит удар био је нанесен репресији изванредном издашношћу у амнестијама. До 1881. амнестија се већином односила на штампарске кривице и на дела која су се односила на побуну од 1899. Али почињући од амнестије стогодишњице видимо да злочини и деликти општег права добијају све више места у појединим амнестијама које су од тога доба давале.

(СВРШИЊЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОЉОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Ово спокојство Фушеово не беше стварно, јер тек што је био добио извештај Девијев, примио је у свом кабинету младога грофа Л., који је био посвећен у тајне готово свих друштава у Јевропи. „Пишу ми из Булоње, рече ми министар, да је у војсци установљено неко друштво „Олимпијевци“; не пишу ми шта је циљ друштва, али јављају да се врло разгранало.. Може бити да има везе са скуповима који се држе код Бернадота¹⁾ или код Стајеловице²⁾. Знамо добро шта се дешава овде: Гара³⁾ ме сматра за свог пријатеља и мисли да сам патриота онакав исти какав сам био 93. године; прича ми све. Има Јакобинаца који уображавају да жалим републику и да би могао радити да се она поврати; то су будале које ја прогањам или трпим, према томе како ми се свиди. Триле, Русле, Жингенс, не кроче ни један корак, не кажу ни једну реч, да ја одмах не будем извештен. Они су мало опасни као и све присталице Маро-а; међутим од неког времена изгледа да

1) Генерал Француски.
2) Књижевница француска.
3) Министар за време конвента.

Пр.
Пр.
Пр.

хоће да створе странку у војсци; стало ми је да знам шта они хоће; Олимпијевци су може бити њихово дело. Било би корисно да ви постанете Олимпијевац, ви би ми доставили њихову тајну, а тада ја ћу видети шта треба чинити.“

Гроф Л. одговори Фушеу, да је мисија коју му поверава врло деликатна; да Олимпијевци вероватно не примају никога док се предходно не обавесте, и да мимо тога не примају никог који није из војске. Фуше промисли за тренутак о овим тецкоћама па рече: пронашао сам један начин да се обавестимо брзо. Отидите у Ђенову¹⁾, тамо ћете наћи једно одељење рекрута из Лигурије²⁾, које ће се одмах кренути у Булоњу да се придружи осмом пуку пешачке артилерије. Међу њима налази се неки гроф Б... чија фамилија окука тражећи да га замени.... Понудите се да на његово место ви идете, и да то лакше изведете ја ћу вам дати пасош на име Бертрана, којим ћете утврдити да имате услове које закон за рекруте тражи. Помоћу тог пасоша бићете примљени и отпутујте са одредом. Кад дођете у Булоњу гледајте да вас упозна пуковник О., с којим ће те имати посла, и како сте отмен он ће вас заклањати. Можете му о своме пореклу казати све што мислите да треба. То поверење имаће прво ту добру страну што на вас неће гледати као на друге заменике, а после, привући ће пажњу и осталих старешина. Али је неопходно потребно да изгледа да сте из нужде постали војником. Ето ваше историје, она ће кружити по логору и нико неће посумњати да ви нисте жртва и да нисте противник данашњег стања. Немам потребе да вам даље говорим... Остало ће само доћи.... Најзад, ја се потпуно ослањам на вашу увиђаност“.

Са овим упуствима гроф Л. оде у Шпанију и ускоро се врати у Француску са лигурским рекрутима. Пуковник Обри прими га као брата, кога није дуго видео; ослободи га од рада и вежбања, скупи друштво да га представи и почасти, учини му хиљаду доброта, овласти га да живи као грађанин, једном речи, поступао је с њим са највећим одликовањем.

За неколико дана цела војска је знала да је Бертран био велики човек; нису му могли дати еполете, али га наименоваше поднародником, а официри и ако је био у нижом чину, нису се устручавали да се с њим друже. Г. Бертран беше постао право чудо у војсци; духовит, образован врло високо, а сматрали су га и за образованијег и за духовитијег него што је у ствари и био. Како му драго тек он се убрзо спријатељи са неколико Олимпијеваца, који су сматрали за особиту част да га упознају са осталима. Чим је г. Бертран успео да се здружи са вођама Олимпијеваца посла извештај министру полиције.

Ово што сам испричао о друштву Олимпијеваца и о г. Бертрану дознао сам од самога г. Бертрана, и да би по-

тврдио истинитост мога казивања, неће бити на одмет, да кажем, шта га је навело да ми прича о задатку који је имао, и да ми повери појединости које се овде први пут помињу.

Ништа чешће није било у Булоњи него двобој, и та убитачна махнитост беше ухватила и мирне Холанђане на флотили под заповедништвом адмирала Вервела. Близу логора, на левој страни, била је једна мала шумица, крај које се, ма у које доба било, могло видети туце људи, који расправљају такозвано питање части. На том мосту чувена Амазонка, госпођица Див.... пала је од руке свога бившег љубавника, пуковника К... који, зато што је није познао у мушком оделу, прими од ње позив за двобој. Госпођица Див..., коју је он оставио због неке друге, хтела је да погине од његове руке.

Кад сам са краја те равнице, где је био читав ред бораца, бацно поглед на крваво попрште приметим недалеко од мале шуме два човека од којих један нападаше другог, који бранећи се узмицаше равницом; по њиховим панталонама познао сам да су Холанђани; застао сам за тренутак да их посматрам. Ускоро и нападач стаде узмицати, правећи се уплашени узмицаху; обојица у исто време машући сабљама; затим један од њих охрабрив се махну својом сабљом на противника и појури га до стрмене обале једног ендека који противник не могаше прескочити. Тада, одбавив сабље обојица стадоше се тући песницама. Још сам се забављао овим смешним двобојем, кад сасвим близу до салаша, где смо по некад одлазили да ужинамо, приметим два човека који, пошто су скинули капуте, спремаху се да узму мачеве у руке. Њихови сведоци били су: коњички подофицир из деветог драгонског пука, с једне стране, и један артилериски подофицир, (који делу храну) с друге стране. Ускоро мачеви се укрстише; слабији борац беше неки тобциски поднародник, он се брњао са несравњивом храброшћу; најзад, пошто је измицао тако недосетину корака, мислио сам да ће бити исечен на парампарче, кад наједанпут он ишчезе као да се под њим земља отворила; на мах одјекну силан смех. Пошто су се повратили од силног расположења присутници се приближише; видим савијају се. Гоњен љубопитством пођем к њима и стигао сам таман да им помогнем, да из једне руке, ископане за отицање воде са свињског појила, извуку оног грешника, чије ме ишчезнуће беше тако зачудило. Он беше готово загушен и од пете до главе покривен блатом. Свеж ваздух га освежи, али се он неусуђиваше ни да дише, бојао се да отвори уста и очи, толико је вода у коју је запливао, била нечиста. И поред свег његовог незгодног положаја прављене су шале на његов рачун. Мене узбуди толика непажња наспрам њега и добацам противнику његовом један изазивачки поглед, који војник војнику нема потребе да објашњава. „Доста, рече ми он; ја вас чекам.“ Тек што сам стао приметим, на руци, која пружи мач према моме, тетовиран знак који ми се

учини познат. Знак је представљао лангер око кога се увила змија. „Видим реп, рекнем у себи, треба тражити главу.“ Навалим на мога противника и додирнем га у десну сису. „Рањон сам, рече он; а боримо се до прве крви.“ — Да, до прве крви, проговорим му без окловања почнем му скидати кошуљу. Требало му је открити груди; погодио сам место змијине главе, која се пружала као да хоће да му прогризе груди, а на њу сам и нишанио.

Видоћи да наизмично посматрам овај знак и црте му на лицу, мој се противник поче бунити; пожури да га умирим шапућући му на ухо: „знам ко си, али не бој се ништа, ћутаћу. — и ја тебе познајем одговори, он стежући ми руку; и ја ћу ћутати.“ Тај што ми је обећао ћутање био је робијаш, који је побегао из Тулонског казненог завода. Каза ми позајмљено име и рече ми да је подофицир у десетом драгонском пуку, где је својим луксузом засењивао све пуковске официре.

Док смо се ми упознавали онај човек, кога сам био узео у заштиту и који је био у истини крив, покушаваше у једном виру да опсере благо којим је био покривен; па се брзо врати к нама; сваки ћуташе, нико и не помишљаше на распру, а воља за смењом беше замењена жељом да се измире. Подофицир кога сам био врло лако ранио предложи да се мир потпише код „Златног Топа“, где је увек имало извршне аласке чорбе и већ очупаних пловки. Он нам плати краљевски ручак који се продужи до вечере.

Растали смо се кад се потпуно свануло, подофицир ми обећао да се нађемо, а тобциски поднародник, кога сам бранио позва ме да пођем с њим његовој кући.

Тај поднародник беше г. Бертран. Он је у мирној вароши имао стан вишег официра, и кад се нађосмо сами он ми засведочи своју захвалност, колико то може после пијанке да учини кукавица кога су спасили из опасности; он ми нуђаше свакојаке услуге, а кад ја не прихватих ни једну рече ми: „Ви мислите може бити, друже, да ја не могу ништа; као велите: нема вајде од малог заштитника; ако сам ја само поднародник то је зато што нећу да сам што друго; немам никаквих амбиција и сви Олимпијевци су као ја, они не полагају много на чин.“ Питао сам га који су то Олимпијевци. — То су, одговори ми он, људи који обожавају слободу и хвале једнакост. Да ли би ви били Олимпијевац? ја бих се постарао да вас приме.

Захвалим се г. Бертрану и додам да не видим потребу да се уписујем у друштво које ће пре или после привући пажњу полиције. — Имате право, рече он, гледајући ме некако нарочито; и не радите да вас приме, јер ће се све рђаво свршити. Тада ми он исприча о Олимпијевцима појединости, које сам изнео у овим мемоарима; затим, како је још био под утицајем поверљивости, коју је изазивао шампањак, он ми каза, под условом да остане тајна, задатак који је имао да изврши у Булоњи.

¹⁾ Варош и лука у Италији.

²⁾ Северна Италија.

После овог првог виђења виђао сам се са г. Бетраном још, јер је он још неко време остао да посматра. Најзад, време дође и он, довољно обавештен, затражи и доби одсуство од месец дана. Говорило се да иде да прими неко велико наслеђе, али, месец истече а г. Бетран се не врати. Пуче глас да је проневерио дванаест хиљада динара што му је био дао пуковник Обри да му набави кола и коње, а тако исто да је утајио и другу суму, намењену куповинама за рачун пука. Чу се да је у Паризу одсео у улици Богородице, у хотелу Милан, где је луксузно упропастио означене суме.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

I

Суд општине камендолске, актом својим Бр. 422, пита:

„По чл. 132. закона о општинама, одбор ове општине, одлуком од 6. јануара тек. године бр. 24, решио је и одобрио буџет општински за 1912. год. са прирезом 60% по суми непосредне порезе. По истом закон. пропису, суд општински спровео је буџет надзорној власти на примедбу 10. - I-1912. год. под бр. 24. Начелник среза грочанског, пошто је расмотрио буџет, вратио је исти овоме суду и одбору са примедбама бр. 505. и наредио да суд и одбор по истима и закону даље поступи.

Одбор општински. 17. јануара т. год. дон о је одлуку бр. 43, којом поступа по примедбама надзорне власти бр. 505, и одредио да се на дан 3 фебруара тек. год. позове збор правних бирача ради гласања и одобрења општинског приреза по буџету, што је и учињено те је прирез зборском одлуком одобрен 60% по непосред. порези.

Овако одобрен и изгласан буџет, суд је на основу чл. 132. зак. о општинама, послао преко надзорне власти, окружном одбору округа београдског на закони поступак.

Окружни одбор окр. београдског вратио је поменути буџет, са примебама, да се у исти унесе бар $\frac{1}{3}$ од дугујуће суме за храну узету 1907. г. као и да се понова изнесе збору на гласање пошто ће прирез бити већи од 60%.

Одбор ово општински, а с погледом на чл. 40 зак. о окруж. среским и општинским буџетима, донео је одлуку, да се у буџет не уноси $\frac{1}{3}$ за узету храну, зато што је унета цела сума како у приходу тако и расходу, јер кад би и ову $\frac{1}{3}$ унео у буџет, онда би прирез био већи од 60% а то је противно помен. законском пропису, и буџет је вратио окружном одбору.

Окружни је одбор опет вратио буџет овом суду и наређује да се $\frac{1}{3}$ мора унети у буџет.

Ово је наређење противно чл. 40. зак. о окруж. ср. и општ. буџетима и члану 132. став. 5. и 6. зак. о општинама, с

тога се моли уредништво за што скорије обавештење: шта ће суд у овом случају да ради, и сме ли да износи буџет и по други пут збору на гласање како окр. одбор наређује, или да га непосредно пошаље Министру Финансија на одобрење, пошто окружни одбор то неће да учини и противно чл. 132. зак. о општинама? «

— На ово питање одговарамо:

По чл. 132. закона о општинама, примедбе на буџет ставља надзорна државна власт, ако нађе да у исти није унесено све оно што се предвиђа чланом 129. поменутог закона.

Према томе, уредништво налази, да окружни одбор није надлежан да те примедбе непосредно чини, нарочито код оних буџета, где прирез прелази стопу од 50%, те одбор у опште није надлежан за одобравање истог, него г. Министра Финансија по чл. 108. закона о уређењу округа и срезова.

У овим случајевима, одбор може само да износи своје мишљење г. Министру, а његова је ствар хоће ли га усвојити или не.

Али кад окружни одбор неодступно тражи, да се буџет поново износи пред збор, суд неће одговарати ако то учини, јер то чини по сили прилика, да би буџет могао само доћи до г. Министра, као надлежне власти за његово одобравање.

Члан 40 закона о окружним, среским и општинским буџетима, у погледу величине стопе приреза из важи више, јер ни чланом 132. зак. о општинама, ни чл. 108 закона о уређењу округа и срезова, стопа приреза није више ограничена, него може ићи до крајње мере истинских потреба и финансиске снаге општине.

II.

Деловођа општине ошљанске, пита:

„Код суда општине новокопитске, повели су извесни грађани спор за својину забрана у месту званом „Врла страна“ атара ошљанског, али по казивању појединих грађана општине ошљанске овај поменути забран својина је општине ошљанске.

Да би се могла општина ошљанска умешати у парницу да овај спор сврши у корист своју, код кога суда треба да се обрати за одобрење у мешање парнице?

Моли се уредништво да изводе у идужем броју Полицијског Гласника, док није спор свршен, објаснити по овој ствари шта треба и како треба да се предузме рад? «

— На ово питање одговарамо:

По § 66 грађанског судског поступка, пуномоћник општине ошљанске треба да подигне тужбу код општине новокопитске против оба парничара, износећи доказе о томе, да је спорно земљиште својина општине ошљанске, па ће се тако расправити ово питање.

Ако је спорно земљиште несумњиво у атару општине ошљанске, и ако од заузећа до сада није протекло више од 3 месеца, онда сам општински суд, по дужности, може повести истрагу против

захватача за дело из § 375 а кр. закона и на тај начин привести ствар крају без обзира на спор, који воде дотична лица.

III

Г. Ал. К. Петровић, полицијски комесар у Подгорцу, пита:

„У § 14 крив. закона, а у првој глави, која говори о казнама стоји: „Робија не може бити дужа од двадесет ни краћа од две године.“

На ову казну кривац може бити осуђен са оковима или без окова итд.

У четвртој алинеји стоји: „Мушка младолетна лица и женскиње не могу се окивати.“

У § 140 крив. пост. стоји: „За време ислеђења и испита само ће се онај у окуву држати, који је ухаћен на делу злочинства, или је покушао да из привора побегне, или ... итд.“

Како се у законском пропису у § 140 крив. пост. не говори ништа од годинама старости онога, који је у окуву, већ се каже: „само ће се онај у окуву држати“, то сам мишљења, да се и малолетно лице, дакле, које нема пуних 21 годину, може за време истраге у окуву држати, ако наступи који од случајева предвиђених у овом законском пропису.

Држим, да се пропис из § 14 крив. закона односи само на она младолетна лица, која су већ осуђена на робију, дакле, да досуђену им казну не могу издржавати у окуву, и да се овај пропис не може односити на она младолетна лица, која су под истрагом, јер се то из § 140 крив. пост. не види.

Молим уредништво за одговор, да ли се пропис из § 14 крив. закона може односити на лица која су и под истрагом, кад већ за то има нарочити пропис из § 140 крив. пост. у коме се ништа не говори о узрасту онога који се ставља у оков за време истраге.“

— На ово питање одговарамо:

Ако би расправу овога питања наслонили саме на § 140. кр. судског поступка, онда би се могло узети, да се и малолетници могу окивати у случајевима, побројаним у поменутој законској одредби.

Али, како би таква расправа била и сувише једнострана, јер стоје доцније одредбе § 14. кривичног закона, које императивно забрањују окивање малолетника за време осуде, па чак за њих искључују оков и као дисциплинску казну, онда се мора узети да је овом одредбом забрањено окивање малолетника и у случајевима § 140 кр. с. п. у толико пре, што увек има довољно и других мера, да се спречи бегство или насртљивост притвореника.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Благајник у општинама испод 500 правних гласача може бити и неписмени часник општински.

Одбор општине к..... одлуком од 22. фебруара 1912. године № 328, изабрао је

за благајника Стевана М., кмета исте општине, и ако је овај неписмен.

Надзорна власт нашла је, да према чл. 112 закона о општинама и чл. 21. правила за рачуноводство и књиговодство при општинским судовима благајник мора бити писмен, па је, на основу чл. 152. закона о општинама, задржала од извршења ову одлуку одбора решењем од 27. фебруара 1912. године № 3543.

Општински одбор, незадовољан овим решењем, изјавио је жалбу Државном Савету, и у жалби навео, да је решење надзорне власти противно чл. 112. закона о општинама, пошто њихова општина броји испод 500 правних гласача, те благајник не мора бити писмен.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не може остати у снази с тога, што одлука одборска није била противна трећем одељку чл. 112. закона о општинама, према чему надзорна власт није ни имала разлога, да је задржава од извршења.

Позивању надзорне власти у решењу, да општински благајник у овом случају мора бити писмен, нема места, кад се из послатих акта види, да општина има испод 400 пореских глава, те се зато на овај случај није ни могао да примени пропис првог одељка чл. 112. горе наведеног законског прописа.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 12. априла 1912. г. № 3325.

Државни Савет није надлежан за разматрање и решавање по жалбама, изјављеним противу зборских радња (сем избора општинских часника), пошто се жалбе противу свију зборских радња изјављују надзорној власти, а правилност ових Државни Савет може ценити тек посредно, у путу жалбе противу решења и одлука надзорне власти, којима су те зборске радње признате и оглашене за правилне.

Збор општине м..... донео је одлуку, да се општина задужи са 10.000 динара код Управе Фондова, ради исплате механе купљене од Мирка М., онд.

Противу ове зборске одлуке изјавио је жалбу Државном Савету Милун Л., из М... жалбу је предао пошти непосредно за Државни Савет.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да Државни Савет није надлежан за разматрање и решавање ове жалбе с тога, што се жалитељ, ако није био задовољан одлуком збора, имао у смислу чл. 170. закона о општинама жалити непосредној надзорној власти, па тек кад не би био задовољан ни одлуком надзорне власти, тек тада би се могао, према поменутом законском пропису, жалити Државном Савету.

С тога је, на основу чл. 25. закона о пословном реду у Државном Савету, решио, да се жалба одбаци као ненадлежној власти поднесена.

Одлука од 12. априла 1912. г. № 3394.

Решавање о расходовању општинских права и потраживања, као и поклона општинске имовине, не спада у надлежност општинског одбора, али је његова дужност да сазове општински збор и да те предмете изнесе збору као надлежном на решење.

Отац Чедомира Н., из З..... просудом Главне Контроле осуђен је да накнади општини з..... извесну суму новца (322.60 динара), коју је као рачунополагач општински раније упропастио. Молбом од 25 октобра 1911 године Чедомир је молио општински одбор, да му овај дуг опрости.

Општински одбор одлуком својом од 31 октобра 1911 године Бр. 1717 одлучио је, да се ова ствар изнесе збору, као надлежном за решење, па је у исто време одредио и дан збора.

Надзорна власт решењем од 10 новембра 1911 године Бр. 15730, а на основу чл. 152 закона о општинама задржала је од извршења ову одлуку с тога, што је нашла, да је иста противна тач. 13 чл. 86. закона о општинама, који пропис гласи: »Расходовање буџетом предвиђених прихода, општинских права и потраживања, као и поклона општинске имовине, ма које вредности, не могу у опште бити предмет одборске одлуке«.

У жалби, изјављеној Државном Савету противу овога решења, жалитељ Чедомир навео је, да је надзорна власт погрешно схватила и разумела одборску одлуку, пошто је нашла, да је иста противна тач. 13 чл. 86 закона о општинама. Међутим, како ова одлука није имала за предмет расходовање тражене суме, већ јој је предмет решавања био сазив општинског збора, као једино надлежног тела за решавање по означеној молби (тач. 3. чл. 33 закона о општинама), — то самим тим она није противна тач. 13 чл. 86 зак. о општинама.

У осталом, кад се доведе у сагласност тач. 3 чл. 33 закона о општинама, по којој је општински збор надлежан да решава о отуђењу непокретне општинске имовине, права и потраживања, као и поклона ма колике вредности, са тачком 2 чл. 34 истог закона, по којој је општински суд надлежан да сазове општински збор, кад то реши општински одбор, онда се јасно види, да је одбор на основу тач. 18 и 19 чл. 86 закона о општинама, без обзира на тач. 13 истог члана, своју одлуку правилно донео, и да иста није противна ни једном законском пропису.

Законодавац, ставом последњим тач. 13 чл. 86 закона о општинама, одузео је одбору право, да може поклањати општинску имовину, али му није одузео право да молбе о таквим стварима може износити општинском збору на решење, њему је шта били то право баш доделио тач. 18 пом. члана. одн. нарочито ставио у дужност.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не одговара закону с тога, што општински одбор одлуком својом од 31 октобра 1911 године Бр. 1717, није коначно решио ствар о опраштању дуга, о коме је реч у овим

актима, већ је само, и то сасвим правилно, одлучио, да ту ствар изнесе на решење општинском збору као надлежном према пропису тач. 3 чл. 33 закона о општинама, а та се његова одлука не може сматрати као неправилна и противна закону.

С тога је на основу чл. 170 закона о општинама, решио, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 12. априла 1912. године № 3322.

Један случај умесне и правилне одлуке општинског збора, која се односи на решење питања о општинском прирезу за изравнање издатака по општинском буџету (чл. 132. закона о општинама).

Збор општине п..... на дан 26. фебруара 1912. године донео је одлуку, да се, за изравнање општинских издатака у буџету, разреже општински прирез, који би износио по 68% од непосредне порезе.

Противу ове зборске одлуке изјавио је жалбу надзорној власти Радован С., економ и окр. посланик из П....., и у жалби навео, да одлука збора не одговара закону из ових разлога:

1., што је примање гласова почето пре 6 часова пре подне;

2., што су општински пандури врбовали гласаче и наговарали их да гласају за овај општински прирез;

3., што је гласање вршено у општинској судници, која нема ограђено двориште; а

4., што је гласачки одбор примао гласове и после 5 часова по подне.

Надзорна власт, разматравши и жалбу и одлуку и акта, нашла је, да је одлука збора на закону основана. С тога је решењем од 20. марта 1912. године Бр. 4842 одбацила жалбу као неумесну.

По изјављеној жалби, III Одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано. С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио, да се жалба одбаци као неумесна.

Одлука од 18. априла 1912. године № 3606.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Милоје Марковић, чувар телеграфске линије велико-планске, извршио је крађу Стојану Жуњићу, књијару из В. Плана, па побегао.

Он је стар 25—30 година, доста крунан, у опште плав, носав, у одећу сељачком.

Депеша начелника среза орашког Бр. 7937.

Станка — Милева — жена Радосава Језековића, из Алексинца, побегла је од свога мужа са једним дететом од 4 године, пошто је прво украла мужу 1700 динара у новцу.

Са Станком је у друштву и Тајир Барјамовић, Циганин из Алексинца.

Станка је стара 30 година, у опште црномањаста, на десној руци прсти су јој згрчени. Дете је такође црномањасто.

Депеша начелника среза моравског, округа нишког, Бр. 5347.

Воривоје Стефановић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо, побегао је.

величина 2 см. на средини десне вилице, и на врату више белега од рана.
Депеша управе нишког казн. завода Бр. 1506.

Родом је из Београда, стар 24 године, стаса средњег, косе смеђе, бркова плавих, очију угаситих, од особених знакова има: белегу од посекотине права линија, правца косог величине 2 см. за 4 см. испред спољњег угла десног ока; младеж величине просног зрна на левом образу за 1.5 см. изнад и у десно од репа леве обрве; и младеж величине просног зрна на левој вилици за 5 см. испод левог уха.

Акт управе београдског казненог завода Бр. 2266.

Живко-Живојин М. Ивић, осуђеник нишког казненог завода, чију слику износимо, побегао је.

Родом је из Јасенице, среза брзопаланачког, округа крајинског, стар 32 године. стаса

средњег, косе и бркова проседо-црних, очију плавих: од особених знакова има: младеж величине сочива за 4 см. испод спољњег угла левог ока и за 5 см. изнад и десно од левог уха; белегу од ране права линија правца косог

Раденко Милићевић, из Чичкова, извршио је крађу и побегао.

Он је стар око 50 година, раста средњег, косе и бркова седих, на десном оку има белу навлаку, на левој руди нема палца.

Акт начелника среза ариљског Бр. 4156.

ТРАЖЕ СЕ

Стана, кћи Радојице Миливојевића, из Драгоља, отумарала је незнано куд.

Она је стара 14 година, раста маленог, у опште црномањаста, очију црних, косе црне и дуге, образа дугих сувоњавих.

У оделу је сељачком онога краја.

Депеша начелника среза таковског Бр. 2771.
Стевана, сина Димитрија Н. из Јабуковца, нестало је са салаша.

Он је стар 11 година, плаве косе, сувоњав. Од одела има: црно гуњче и пан-

талоне, на ногама опанке а на глави белу шубару.

Депеша начелника среза крајинског Бр. 3120

КРАЂЕ СТОКЕ

Радивоју Шашићу, из Г. Врањске украден је коњ длаке доратасте, матор 10 година, ровашен у оба ува, има жиг «О».

Депеша начелника среза поцерског Бр. 4145.

МАНГУП СТОКА

Код власти среза бољевачког налази се једна мангуп кобила, длаке врране, матора 8 година, у леву задњу ногу чарапаста, десном задњом ногом рамље, на леђима има беле длаке, а има жиг «О».

Депеша начелника ср. бољевачког Бр. 6552.

ПОЗИВ НА ПРЕДАЈУ

Јован Гркић, тежак из Нереснице, среза звишког окр. пожаревачког, који је био под истрагом и у притвору код полицијског одеља у Мајдан-леку због разбојништва са убиством, на ноћу између 12. и 13. новембра 1911. г. разваливши апсану побегао из притвора, није се ни до данас власти јавио; већ се наоружао пушком берданком и одметуо од власти у намери да и даље казнима дела врши, што је документовао и тиме:

1. Што је у почетку месеца фебруара ове год. у вече једнога дана сачекао на путу у атару нересничком Симеона Дим. Грујића, Божицара Лазаревића и друге из Нереснице и прву двојицу позвао да стану, а осталима да се издвоје у страну и тада отпочео пуцати на прву двојицу из пушке у намери да их побије.

2. Што је 17. истог месеца око 8 сати у вече сачекао именованог Божицара Лазаревића у потоку близу његове куће и пуцао на њега 4 пута у намери да га убије.

Јован је стар 25 год. висок 170 см. црномањаст, бркова врло малих, који не покривају горњу усну, брија се, на левом образу према доњој вилици има мали младеж, косе црне. На левој руци нема домали прст, а средњи прсти прирасли један за други. Испод левог пазуха има запуштену рану коју му је нанела прагија и која често гноји. Од одела има сури сукнени попоран, црне чакшире, на глави црну јагњећу шубару, на ногама шарене чарапе и и опанке са кајишима. Говори поред српског и влашки.

На основу чл. 9. закона о јавној безбедности, начелство окр. крајинског позива Јована да се у року за 20 — двадесет дана од дана кад овај оглас — позив — изађе у «Српским Новинама» пријави и преда најближој полицијској власти или најближег првостепеног суду; јер ако то не би учинио у остављеном року, начелство ће с њим поступити по чл. 10. зак. о јавној безбедности и огласити га за хајдука и онда ће бити свакоме слободно убити га.

Из канцеларије начелства окр. крајинског 28. априла 1912. год. Бр. 4027. у Неготину.